

עטרת שרוב

עלון שבועי שיעורי מוסדות קאמרגא בארה"ק – בנושאים כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רח' ארזי הבירה 48 ירושלים

פרשת ראה

בס"ד, עש"ק פרשת ראה
כ"ד אב תש"פ – שנה ר"א גליון תקכ"ב

זמני הדלקת הנרות ומוצי"ש

הרה"ג מוצ"ש	ר"ת	ירושלים	בני ברק	ניו יורק	מונטריאל
8:40	8:01	6:48	8:37	8:03	7:03
9:04	8:52	7:36	9:04	8:52	7:36
9:12	9:00	7:44	9:12	9:00	7:44

מבוסס על התורה. מוצ"ש אלוהי: ליל רביעי טעם 1:54, 16 חלקים

נא לשמור על קדושת הגליון

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה. את הברכה אשר תשמעו אל מצות הוי"ה אלהיכם אשר אנכי מצוה אתכם היום. והקללה אם לא תשמעו אל מצות הוי"ה אלהיכם וגו' (יא כו-כח).

איתא בבעל הטורים 'ראה' לשון יחיד, 'לפניכם' לשון רבים, והיינו דאמרינן כיצד סדר המשנה, משה שונה לאהרן, ואח"כ נכנסו בניו וכו' כדאיתא בעירובין (נד:).

והנראה לפרש, דהנה ידוע שכל עבודתנו בעולם הוא כדי שיהיה שם הוי"ה ב"ה בשלימות, וכמו שפירש מרן קוה"ק רבי ישראל בעש"ט זי"ע, (בעש"ט עה"ת בשלח אות כב) עה"פ 'מלא הוי"ה כל משאלותיך' (תהלים כ ו), שכל משאלותיך ומגמותיך של אדם להיות ששם הוי"ה יהיה מלא בשלימות.

כי כל הד' אותיות הוי"ה מרמזים על ד' עולמות אצילות בריאה יצירה ועשיה, וע"י תיקון שם הוי"ה יהיו מתוקנים כל העולמות ויהיה התיקון השלם, אבל היצה"ר והס"א אינם רוצים בתיקונו של עולם כי עי"ז יתבטלו מעולם, ולכן עיקר אחיזתם ויניקתם הוא בוי"ה משם הוי"ה ששם יש להם הכוח לפגום ח"ו, כמו שאומרים חז"ל (רש"י שמות יז טו) בעמלק, שאין שמו שלם, ואין כסאו שלם, עד שימחה שמו של עמלק כולו, וכשימחה שמו יהיה השם שלם והכסא שלם. כי עמלק בניממריא ר"ם, בסוד ז'רם לבבך ושכחת את הוי"ה אלהיך' (דברים ח יד), שכל מטרתו של עמלק שהוא היצה"ר הוא להשכיח מבני ישראל את הוי"ה אלהיך, ועי"ז יוכל לפגום ח"ו בשם הוי"ה ב"ה, אבל ע"י זכור את אשר עשה לך עמלק' (שם כה יז) יהיה שלם שם הוי"ה, כי זכור בני' ד' מילואים של שם הוי"ה ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן.

ולכן ציוה הקב"ה לבני ישראל לקיים ולשמור את הכת"ר מצות כדי שיהיה היחוד ושלימות בשם הוי"ה ב"ה, וכמו שאומרים לפני

ביארנו כמ"פ שבריאת העולם נבראת בשלימות הטוב בלי שום תערובת רע כלל, וכמו שכתוב על כל יום מבריאת העולם 'כי טוב', והרי בעשרה מאמרות נברא העולם (אבות פ"ה מ"א) וא"כ כל מאמר ומאמר שנברא העולם היה בשלימות הטוב, וא"כ בריאת העולם נברא עם י"פ מו"ב, וגם השם אהו"ה יוצא מר"ת של א'ת ה'שמים ו'את ה'ארץ שממנה נברא העולם. אבל ע"י חטא עה"ד נפגם הטוב שבעולם, כמו שכתוב 'ותרא האשה כי טוב העץ' (בראשית ג ו), והרי כל החטאים באים מחטא עה"ד, לכן אחד שעובר על אחד ממצות השם או הוא פוגם בבחינת הטוב שבבריאת העולם. וזהו הקללה שהוא מספר י"פ טוב נפגם 'אם לא תשמעו'

ולכן זנתתה את הברכה על הר גרזים' כי 'הר גרזים' עם שתי התיבות והכולל בני' ח"י פעם שם הוי"ה, בחינת ח"י חולין שבחוטא השדרה, שהוא תיקון כל הקומה בהורדת שפע מהמזח הדעת ליחוד הגמור. זאת הקללה על הר עיבל' היינו כי מספר הר עיבל עולה ב"פ שם הדעת אהו"ה במלוי כזה אל"ף ה"י וי"ו ה"י, אל"ף ה"י וא"ו ה"י, בחינת עיטרא דחסד ועיטרא דגבורה שבדעת, היינו שצריך לתקן את פגם הנעשה בשם אהו"ה, שנפגם ממה שלא קיימו הכת"ר מצות, כי אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות (פוסה ג). ולכן ע"י שיעשה תשובה וקיום כל המצות, יתקן בחינת הדעת, ויוכל להמשיך החו"ג מהדעת לצורך היחוד השלם, ועי"ז יהיה מלאה הארץ דעה את הוי"ה (ישעיה יא ט) כב"א.

רעוא דרעיון תשס"ט לפ"ק

כל מצוה ומצוה לייחד שם י"ה בוי"ה, כי ע"י קיום המצות שהם בחינת ו"ה עם מחשבה, נתקן ו"ה משם הוי"ה. וזה מרמז תיבת מצו"ה שיש בה אותיות ו"ה משם הוי"ה, ומ"צ שהוא בא"ת ב"ש י"ה שהוא בחינת מחשבה שהוא בהסתר ואינו גלוי לכול רק להקב"ה, לרמזו שיע"י קיום המצות נתקן שם הוי"ה. וע"י קיום של התרי"ג מצוות בא על האדם כל הברכות והשפע בעולם הזה, כי הברכה בני' כל הד' מילואים של שם הוי"ה עסמ"ב, שתקן האדם ע"י קיום התרי"ג מצוות.

וזדו מרמזו כאן התורה 'ראה' בחינת י' משם הוי"ה, ע"י 'אנכי' שהוא עסק התורה כדלעיל מבעה"ט שהוא בחינת חכמה, 'תשמעו' בחינת ה' ראשונה משם הוי"ה, כמו שמבואר ממרן האריז"ל בעץ חיים (שער אה"פ פ"א), שיש ד' בחינות ראייה שמיעה ריחא דבור, והם בחינת ד' אותיות הוי"ה, שראייה הוא בחינת י', ושמועה הוא בחינת ה'. וע"י 'אל מצות' קיום הכת"ר מצות בחינת ו"ה, נעשה 'הוי"ה אלהיכם' שם הוי"ה מלא בשלימות, ואז תכירו ותדעו שהוא אלהיכם, ולא תשכחו ח"ו את הוי"ה אלהיכם,

וכשיהיה כן, אז יחול עליו כל הברכה והשפע ע"י שתקן את שם הוי"ה עם כל מילואיהם עסמ"ב מספר הברכה בני'. אבל כשה"ו אם אינו עושה כן או זיהקללה אם לא תשמעו היינו כי הקללה בני' י"פ מו"ב מספר שם אהו"ה, כי מי שאינו מקיים את התרי"ג מצות או הוא פוגם בכל הבריאה כולה, שנבראו בבחינת טוב ובשם אהו"ה, כי מצו"ה עם שני כוללים של מ"צ ו"ה בני' שם אהו"ה במלוי הה"ן כזה אל"ף ה"ה ו"ו ה"ה. וכמו שכבר

עטרת פז

אמרות טהרות מרבתינו זי"ע

רָאָה אֲנִי נִתֵּן לְפָנֶיךָ הַיּוֹם בְּרִכָּה וְקִלְלָה
(יא כו).

לקשר סיום הסדרא 'איש כמתנת ידו כברכת ה' אלהיך אשר נתן לך' ופירש"י ז"ל מי שיש לו אוכלין הרבה ונכסים הרבה, יביא עולות ושלמים מרובים. היינו כאשר אמר שלמה המלך ע"ה (משלי ל ח) 'ראש ועושר אל תתן לי' כי כמו נסיון העוני גדול כדברי חכמינו ז"ל (עירובין מא:). כי עניות מעבירה על דעתו ועל דעת קונו, כי נסיון העושר גם כן גדול, כי מי שהקב"ה נתן לו עשירות, צריך לעמוד בנסיון ליתן צדקה כראוי, ולא יהיה עושר שמור לבעליו לרעתו ח"ו, שלא יסור ח"ו מדרך התורה בהעשירות. וזה אמרה התורה 'ראה' שתראה ותוהר, 'אנכי נתן' שהקב"ה נתן לך עשירות, אבל היא 'ברכה וקללה' היינו העשירות פעמים 'ברכה' עושר בשביל שתתעשר ועובד את השם ותברך עם העשירות הוא ברכ"ה. ומתקיים ברכת ה' היא תעשיר (משלי י כב), ואז חל על העשירות ברכת ד'. וזה דכהנים ברכו את ישראל (ספרי במדבר פסוק ט) 'ברכך' בממונו, 'וישמך' מן המזיקין. שלא תלך העשירות ח"ו למזיקין, לצד סמרא אחרא ח"ו. וזה ח"ו 'קללה' באם אינו עובד את השם ותברך בהכסף, אז ח"ו קללה, יש עושר שמור לבעליו לרעתו ח"ו. וזה סיום הסדרא (דברים טו י) 'איש כמתנת ידו' כי עיקר העושר כמתנת ידו, שיתן צדקה בהעושר 'כברכת ד' אלקיך אשר נתן לך' שידע שהקב"ה נתן לו העושר, ולא כוחי ועוצם ידי. וידע שהקב"ה נתן לך הברכה, וידע איך לנהוג בהם. וידע שהיא ברכת ה' אלהיך, ולא ח"ו קללה כהנ"ל. וזה דפירש רש"י ז"ל עולות מרובים ושלמים מרובים, היינו שלא יקריב רק שלמים להנות עצמו, רק לאכילת מזבח יקריב גם עולות, וזה 'כברכת ד' אלקיך' כולו כליל לד'.

'פרי חיים' מרבינו חיים יעקב מקאמרנא

הַשְּׁמֵר לְךָ פֶּן תַּעֲלֶה עֲלֶיךָ בְּכָל מְקוֹם אֲשֶׁר
תִּירָאָה (יב יא).

'עלתך' חסר תרין ווי"ן, ומלא יו"ד בכל קריא. וכבר נתבאר 'עלה' חסר, דסליקא עד אין סוף, ואין שם יחוד, ו'עלה' מלא וא"ו שמעלין אותה לייחודה בבעלה, והבן ודוק בכל קריא. וזהו 'בכל מקום אשר תראה' שיש לך השגה וראי"ה להשיג, אלא [צריך] להעלות באין עליון, על ידי ביטול והכנעה ונפשי כעפר לכל תהיה ממש, במל ומבטל, ואינו כועס, ומקבל הכל באהבה ובשמחה כל הירדות והלישות דעת ודחקות ועניות, ובוה מקשר 'אני' עם 'אין' ונתבטלן כל הגזירות רעות, וזהו 'השמר לך' וגו' אלא שתעלה המלכות עד אתר דאתגורת מתמן [דאיהו אין סוף] (וה"ק ח"ג

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו זי"ע

לרגל סיום מסכת שבת

בסיום מסכת שבת, עולא איקלע לבי ריש גלותא, חזייה לרבה בר רב הונא דתיב באוונא דמיא וקא משח ליה, אמר ליה אימר דאמרי רבנן מדריה דמצוה דלאו מצוה מי אמור, אמר ליה מתעסק בעלמא אנא. הדרן עלך מי שהחשיך וסליקא לה מסכת שבת, ע"כ, כלומר 'עולא' הוא לשון עליה, שמלכות שמים שכינה הקדושה צריכה עליה מן הגלות הוה שהוא גלות השכינה כנועד, 'איקלע' על פי מקרה ולא היה שם בתמידות, כנועד שבגלות אין היחוד של תו"מ בתמידות אלא במקרה כשאירע איזה עת רצון, ולא כן ביחודא עלאה באו"א שאפילו בעת הגלות הם תרין רעין דלא מתפרשין לעלמין, וזהו 'עולא' מלכות שמים הצריכה עליה מן הגלות, וזהו שהשכינה הקדושה 'איקלע לבי ריש גלותא' ראש הגלות הגדול הוה, 'חזייה' השכינה הקדושה 'לרבה בר רב הונא' שהוא הקב"ה רב ורבון של כל עלמין, 'דתיב' הקב"ה כביכול 'באוונא דמיא' שנתאספו כל כך מים של בני ישראל הבוכים על עול הגלות שלהם ושל גלות השכינה. 'וקא משח ליה', ר"ל רצה הקב"ה להביא מש"ח לה' להשכינה הקדושה שהוא אותיות מש"ח ליה, משיח לה, היינו להעלות השכינה הקדושה מן הגלות ע"י שיבוא משיח בן דוד.

'אמר ליה אימר דאמרי רבנן' רבון עולמים, 'מדריה של מצוה' שצריך אתה למדוד כמה שוה הבכיות של בני ישראל הבוכים אלא לדבר מצוה, שאינם יכולין לקיים בגלות המר הוה כל התרי"ג מצות הבורא ב"ה, לדבר זה יש גבול וצמצום שיכולין למדוד, אבל 'מדריה שאינו של מצות' רק בכיות של שבירת הלכ בלב נשבר ונדכה על גלות השכינה לבד, 'מי אמר' הקב"ה שוה ג"כ יש לה מדריה.

'אמר ליה' ר"ל הקב"ה אמר לשכינה הקדושה, 'מתעסק בעלמא אנא' מי הוא הווכה שיבוא משיח בן דוד ומי שאינו זוכה, וזהו שאני כביכול מתעסק בכל העולם שיוכה כולם שיהיו הגאולה שלימה במהרה בימינו אמן, ואז כשנוכו שיבא משיח בן דוד ב"ב, אז אנתנו בני ישראל נאמר להקב"ה 'הדרן' נאה ויופי 'עלך' הקב"ה 'מי שהחשיך' כבר בהגלות החושך והמר, אבל עתה אנתנו מודים לך שכל החושך שהיה עד עתה היה בדיון ובצדק, אבל עתה הדרן ויופי לך מי שהחשיך, ועתה 'סליקא לה' להשכינה הקדושה הנקראת 'מסכת שבת' שבת מולכתא להיכלה הראשון כנועד, והבן.

'בן בית' על מאמרי חז"ל מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

רנו:), אין עליון, דלית מחשבה תפיסא ביה, וזהו 'בכל מקום אשר תראה' [מספר] אלף מש"ה, בסוד ברכת מש"ה, 'אלף פעמים' (דברים א יא), ועיקר עליות 'לרב' דומה לרבכם (דב"ר א יב) ששם המספר לא יספר, והבן היטב.

'היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

אַחֲרֵי הוּי"ה אֱלֹהֵיכֶם תִּלְכוּ וְאַתּוֹ תִירָאוּ וגו'
(יג ה).

ענין יראה, שמעתי ממורי [הבעש"ט] (תו"י ראה) לבאר ענין קושיית פילוסוף, מאחר שהקב"ה נקרא נורא למה צריך לצות בתורה על היראה, הא יבוא ממילא, כמו יראת מלך בשר ודם שהוא ממילא. וביאר מורי, כי ענין היראה הוא ירא מן העדר כבוד ועושר ומיתות בנים ויסורין, ואחר ההעדר אין יראה.

והנה יראה זאת הוא יראה חזונית שהוא בכל הנבראים, האריה ירא מן מפגיע, וכלב מן האריה, ועכבר מן חתול, וכיוצא בזה באדם ירא מן פגעי הזמן, ולמעלה מזה יש יראה פנימיות יראת הבורא יתברך, וכל יראה חיצונית הבאה אל האדם, הוא כדי לעורר אותו אל היראה הפנימיות, והוא חסד השם שואל ומבקש מאדם שיתעורר מזה אל יראת שמים, וההעדר ביראה הפנימיות שידבק עצמו אל חי החיים, ושם הוא העדר המציאות. וביראה חזונית, אם כבר מת אין לו יראה מן המיתה, ורשעים קרויים מתים (ברכות יח:). אין להם יראה כי כבר מתו.

ומה שהקב"ה מצוה על יראה, הוא על יראה פנימיות, שמיראה חיצונית יתעורר עצמו אל יראה פנימיות, למנדע דאיהו רב ושלום, עקרא ושרשא דכל עלמין, ושיהיה ירא מן העדר החיים תורה ומצות כי הם חייד. וזהו כל 'זירא' שבתורה בשני יוד"ן, שיבוא מיראה חיצונית אל יראת פנימיות יראת שמים, ויתחבר יראה עם נורא. וכשמנתברין עליו הדנינים, והיצר מתגרה בו לעשות עבירה, אי אפשר לפמרו ממנו אלא ביראה חיצונית, שידע ענשי גיהנם ומרירות מר ממות ימעום על כל עבירה, וירד מנכסיו וימותו בניו.

ויש יראה דקה מזה, שירא שירד ממקום החיים תורה ומצות למקום המיתה והחשך, שישתלק ממנו הקדושה והחיים. ויש יראה עלאה שוה עיקר החיים ואו מקבל הכל באהבה. ולכן בכל 'זירא' שבתורה שני יוד"ן, חד נחה שבא ממילא מטבע, וחד יראה שאדם בוחר בחיים. ויעקב כשירא יראה חיצונית 'ויצר לו' (בראשית לב ז) על זה [שכתוב שם 'זירא יעקב מאד' בחד יו"ד שהוא יראה חיצונית].

'היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

שבת מברכים אלול

ביאור הענין שבראש חדש אלול נפתחים מקורות שלש עשרה מדות

ואם תאמר, כינן שפתיאלית השנה שלא נדע בסוד לא' באלוף, למה אִינָע את נפשי להשיג וללמוד ולענין בדברי הזוהר ומכון האר"י, ולזה בא המסורת לו' בנא"ו קרי, שהוא סוד ידעת המתפשט כנ"ל, שפירק שיהנה נפשו שבעה מאורו ותברך המאיר עליו מכת לימוד בדברי הזוהר והאר"י, ולשמוח בחלקו בפנים מאירות, וללמוד ברזון דאורייתא בלב רחב ושמח, בשמחה ובטוב לבב מרוב כלי' (דברים כח מז), ובדביקות נפלא, ולהיות תמיד בבחינת לו' של ידעת המתפשט ובבחינת לא' של ידעת הנעלם שהוא עוצם הדעת הכלול משניהם.

וזהו שנרמז במילת אלול' אותיות לא' לו', שהם ידעת עליון וידעת תחתון, כי כתב האר"י (שער היחודים פ"ח) כבוננת ראש חדש אלול' שאז נפתחו מקורות שלש עשרה מדות של י"ג תיקוני דיקנא דאריך אנפון, ומאירים למטה^נ, והנה אלו המקורות הם משורש ידעת עליון הנעלם^כ, שהוא סוד לא', ומאיר למטה בבחינת ידעת תחתון שהוא סוד לו', והרי כאן אותיות אלול'.

נתיב מצותיך מבורר ומפורש נתיב היחוד שביביל באת א

ח. ראה בדברי רבינו לעיל (שביל א תחילת אות ד) שנתבאר שם ענין הארת האור העליון על הנפש בעת לימוד סודות התורה. עיי"ש.

ט. כי הידיקות היא בסוד הידעת (תחתון המתפשט). ראה במגיד דבריו לעקב (אות רט): 'בדעת', כלומר בדביקות ה' יתברך, וידעת הוא לשון התקשרות ודביקות כמו (בראשית ד כה) וידע אדם, וכן נאמר (דה"א א' כט) ידע את אלהי אביך, ר"ל התקשר והתדבק עם אלקי אביך בתמידות בכל מעשך. עיי"ש. וכן ראה בתולדות יעקב יוסף (וילך ד) [בתו"ד]: והתלמיד חכם גיי' מדבק את עצמו וכו' על ידי הדעת, שהוא בסוד וידע אדם את חוה' (בראשית ד כח) וכו'. עיי"ש. ועיי"ש.

י. ר"ל, כי זהו שלמות ועוצם הידעת, כי מצד הידעת תחתון (בסוד לו בוא"ו), משיג האדם את מציאות ויכולת השיית, ויודע ומרגיש מציאותו יתברך בכל אבריו, ומתוך כך נפשו שבעה מאורו יתברך ושמח בחלקו, וזוכה לדביקות נפלא, ומצד הידעת העליון הנעלם (בסוד לא באלוף), יודע שאי אפשר להשיג מוחותו יתברך, ומבטל עצמו בבחינת אין לפני כל בריה, וזהו תכלית הידיעה שלא נדע, וכמבואר כל זה בדברי רבינו כנ"ל.

יא. ראה בשער היחודים שם: כי בראש חדש אלול נפתחין י"ג מקורות של י"ג תיקוני דיקנא דא"א, והם מתגלים ומאירים למטה באבא ואימא וכו'. עיי"ש. וכן הוא בישער רוח הקודש (מד).

יב. כי י"ג תיקוני דיקנא דאריך אנפון הם בחינת ידעת עליון דאבא ואימא. ראה ב'לקוטי תורה' (ויצא מא): ידעת עליון אבא ואימא, דהיינו דיקנא, הם י"ב מזלות עם חודש העיבור, י"ג תיקוני דיקנא. עיי"ש. עיי"ש. [וראה גם בפרי עץ חיים (שער קיש שעל המיטה פ"ח): להוריד השפע ממזל דדיקנא דעתיקא, ידעת עליון החופף על אבא ואמא כנדע דמזל אבא ואתכלילין. עיי"ש].

וביאורנו על המסורה (שמיני יא כא) של חמשה עשר פסוקים בתנ"ך דתתיבין בפסוק לא' באות אל"ף וקריין [ונקראים] בפה לו' באת נא"ו, ומבואר ב'זוהר' (אדרא זוטא' האיזני רב:), ד'לא' הנכתב בפסוק באת אל"ף קאי על ידעת הנעלם בשורשו למעלה, ו'לו' הנקרא בפה באת נא"ו מוסב על ידעת תחתון המתפשט בכל קצוות הגוף^ב, והענין הוא, כי בסוד ידעת המתפשט צריך האדם להמשיך והתפשטות הדעת במדות טובות, עד שיגיע ויגיש בכל איברי נועם זיו הדרכת גדולת אורו ותברך ופחדו וחדרו, ובמחשבות הדעת והשמחה^ג, וזהו בחינת לו' הנקרא בפה באת נא"ו, שהוא לשון נוכח, כי משיג ומרגיש מציאות הבורא יתברך בידעת המתפשט^ה, ואחר כך חוזר האדם תיקף לביטול בבחינת אין בפני כל ברין, ונחשב בעיניו נבזה ונמאס, ולכן כתיב תמיד לא' באלוף, שהוא לשון שלילה, דהיינו, כי אף שזכית להרגיש מציאות הבורא, עדיין לא השגת כלום בבחינת מהות, כי מצד ידעת הנעלם צריך לידע שלא השיג כלום, וזהו תכלית הידיעה שלא נדע^ו, ואזי נפשו נמוכה ויפקלה בבחינת אין ממש.

הערות וביאורים

בחינת תפארת הנקרא 'הדר' כנדע (ראה בתיקוני זוהר) (תיקון כא מז). יקול ה' בהדר' וכו' ודא תפארת' וכו'.

ד. וכל זה נמשך על ידי לימוד סודות התורה בוהר וכתבי האר"י וכו', כי בהם זוכה לידע ולהרגיש מציאות יתברך בכל מדותיו, כמבואר בדברי רבינו לעיל ז"ל: בדרכים המושגים מן הנביאים ומן הזוהר הקדוש וכתבי מרן (האר"י) וכו' להשיג בקדושה נועם זיו אורו יתברך יראתו ואהבתו. עיי"ש. וכן מבואר בדברי רבינו בהמשך כי על ידי הלימוד והעיון בדברי הזוהר ומרן האר"י, נפשו שבעה מאורו יתברך ולשמוח בחלקו בפנים מאירות וללמוד ברזון דאורייתא בלב רחב ושמח. עיי"ש.

ה. ראה ב'בואר החיים' (יתרו, מצוה כה, ק"כ ע"א וע"ב): דקריאה הוא בפה, ועל פה מלכות' (הקדמת תיקוני זוהר' יז), ושם יש איזה השגה, וקריין לו' לנוכח, שאנו משיגין בידעת לידע מציאותו ויכולתו. עיי"ש. ר"ל, שמשגיג מציאותו והיכולת של הבורא, אבל אין משיגין חיו שום השגה בבחינת מהות'. עיי"ש.

ו. ראה ב'בואר החיים' (יתרו, מצוה כה, ק"כ ע"א) שביאר בזה עוד ז"ל: דכתיב לא', על דעת הסתום, סוד אל"ף, פלא עליון, במבולא מנד' (חגיגה ג), ידא מקור שאין לו סוף (תיקוני תיקון כב סח:). עיי"ש. ור"ל, דאת אל"ף של לא' מורה על ידעת עליון הסתום, כי אל"ף הם אותיות פלא' כנדע, כלומר, שהוא דעת נפלא ומבוסס, ובענין שאמר חז"ל (חגיגה ג): במבולא מנד אל תדרוש ובמבוסס מנד אל תחקור'. עיי"ש.

ז. כמו שמבאר רבינו בהמשך: שתכלית השגה שלא נדע. עיי"ש. וראה ב'בואר החיים' (שמיני, מצוה קנט, צי ע"ד): בידעת עליון לא אנטחנו, ששם אין לנו השגה, והשגה דלשם הוא שלא נדע' וכו'. עיי"ש. וכן ראה ב'בואר החיים' (יתרו, מצוה כה, ק"כ ע"א) ז"ל: ידעת הסתום, ותכלית הידיעה אשר לא נדע, טיו דכתיב לא' וכו'. עיי"ש. עיי"ש.

א. ראה ב'מסורה קטנה' על הפסוק שם אשר לא כריעם ממעל' וז"ל: ט"ו כתיבין לא וקריינו לו. עיי"ש. וראה ב'מסורה גדולה' שהביא שם כל הטיו פסוקים בתנ"ך שכתוב לא באלוף וקריין לו בוא"ו. וביארם רבינו ב'בואר החיים' (שמיני, מצוה קנט, צי ע"ג) כל הטיו פסוקים האידך הוא מרומז על דעת עליון ותחתון.

ב. ראה ב'אדרא זוטא' שם: בדעת כתיב (שמואל א' ב) כי אל דעות יהויה' וגו', בגין דאיהו בתרי גונו, לו נתכנו עלילות, אבל לעתיקא קדישא סתימאה לא נתכנו [בענין מוח דעת התחתון דזעיר אנפון, כתוב כי אל דעות יהוה ולו נתכנו עלילות' וגו', ומבאר, כי מצד ידעת תחתון קריין ילו נתכנו עלילות' בוא"ו, כי הוא כלול משני גוונים, חסד ודין, לכן לו נתכנו עלילות, כלומר, ילו לזעיר אנפון נתקנו פעולות שונות, לפעמים חסד ולפעמים דין, אבל מצד ידעת עליון ששורשו באריך אנפון, הנה לאריך אנפון שהוא עתיקא קדישא הסתום מכל השגה, כתוב בפסוק לא נתכנו עלילות' באלוף, כי לא הוכנו ונתקנו על ידו פעולות שונות, אלא כל פעולותיו חסד ורחמים]. עיי"ש.

והענין נתבאר ב'עץ חיים' (שער כה פ"ב כלל יז) ז"ל: שעיקר מה שאנו מזכירין בחינת ב' דעות הם דעת עליון המכריע בין חכמה ובינה, ודעת תחתון מכריע בין ב' עיטורין, ועליהם רמזו כי אל דעות הוייה'. והנה ידעת עליון כנדע נקרא לא נתכנו עלילות' באלוף, כי אינו מתפשט למטה, אך ילו כתיב ב' נדע הדעת הב', שזה מתפשט בסוד עלילות משונות זה מזה, שהרי מתפשט בחינת נה"י, וכל בחינה מהם אינה דומה לחברתה. עיי"ש.

ג. ר"ל, 'גדולת אורו יתברך' הוא בחינת התפשטות הדעת בספירת החסד' הנקרא 'גדולה' (בסוד ילך ה' הגדולה והגבורה' (דה"א א' כט יא) כנדע, ראה ב'זוהר' (בא מב: ועוד), וכן 'פחדו' הוא בחינת 'גבורה' הנקרא 'פחדו' (בסוד 'פחדו יצחק' (בראשית לא מב) כנדע, ראה 'זוהר' (ויקרא ע"מ ד. ועוד), 'והדרו' הוא

עטרת תפארת

עובדות וסיפורים מרובותינו ז"ע

ונתתם את מזבחם וישברתם את מצבתם ואשריהם תשרפון באש ופסילי אליהם תגדעון ואפדתם את שמים מן המקום ההוא (יב:).

אות מה) עה"כ 'לעולם ה' דברך נצב בשמים' (תהלים קיט פט), כי דבור הקב"ה שאמר 'יהיה רקיע' הוא מהוה את הרקיע בכל רגע ורגע, ואלמלי יעלים הקב"ה חיו עיניו אפילו רגע אחד, שוב ישוב כל העולם להיות תוהו ובוהו, הרי שבכל דבר הקיים בעולם במציאות יש חיות ועובר מן העולם, המצורף לשמו, וכן את כל הבריאה כידוע מחיה הקב"ה בכל רגע ורגע מחדש, כמו שאנחנו אומרים בכל יום בתפילת שחרית 'המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית', וכן ידועה אמרתו של אור שבעת הימים הבעש"ט ז"ע (בעש"ט עה"ת בראשית

השיב לו אביו הגאון הקדוש: 'אדרבה, בני אמור אתה תשובה, מה פשר התופעה הזאת'. השיב הבן הוא כ"ק אדמו"ר זע"א: כי הנה כל דבר בעולם שואב חיותו ממעל, ולולא החיות ממעל היה נהפך הדבר לאפר ועובר מן העולם, ואפילו הסיימי כידוע שואב חיותו מחלק הא-ל המצורף לשמו, וכן את כל הבריאה כידוע מחיה הקב"ה בכל רגע ורגע מחדש, כמו שאנחנו אומרים בכל יום בתפילת שחרית 'המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית', וכן ידועה אמרתו של אור שבעת הימים הבעש"ט ז"ע (בעש"ט עה"ת בראשית

שמעתי מעשה על כ"ק מרן בעל "דמשק אלעזר" מקאמרנא זיע"א וזצוק"ל, שנסע פעם עם אביו מרן הגאון הקדוש בעל "היכל הברכה" זיע"א, ובדרך ראו בעל כברת דרך, ציור של עבודה זרה, ובאותה הזדמנות פנה מרן בעל ה"דמשק אלעזר" אל אביו הגדול, בשאלה: מה ההסבר לעובדא שכאשר אני נוסע בדרך מסוגל אני להתעמק במחשבותיו, עד אשר אין אני מבחין במאומה מהנעשה בצדי הדרך, ואילו כאשר נקלע בדרכם צורת עבודה זרה מיד אני מבחין בה, ואף אם אני שקוע מאוד במחשבות אחרות.

עטרת החסידות

מספרי רבותינו הקדושים ז"ע

אַת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ אֶל מִצְוַת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אֲנִי מֵצִיחַ אֶתְכֶם הַיּוֹם (דברים יא כז).

יוצאין אברי הנפש מן יצר הרע על ידי מלקות שלשה פעם שלשה עשר, ועל ידי צער הזה יוצא הנפש מן גלות יצר הרע ומתפשטין החסידים ויוצאין לחירות עולם.

'אוצר החיים' דברים דף קנה.

אורות ועולמות תלויים בקיום המצוות.

ולכל מצוה יש אור נעלם

בן עזאי אומר הוי רץ למצוה קלה ובורח מן העבירה שמצוה גוררת מצוה ועבירה גוררת עבירה וכו' (אבות ד ב). מצוה שאדם עושה למטה, מושך על עצמו וגורר מצוה עליונה הרוחניות מצות המלך, כמבואר בדברי הראב"ד שכל העולמות מקיימין כל המצוות, וכן נמצא לחז"ל שהקב"ה מקיים כל המצוות מניח תפילין (ברכות ו.) ומתפלל (שם ז.) וכיוצא, ומקרא מלא הוא (דברים כו יח) 'ולשמור כל מצותיו' שהקב"ה בעצמו שומר כל המצוות, כי לכל מצוה יש אור נעלם. וכמה אלפים עולמות ואורות תלויין בכל מצוה ומצוה, וכשאדם עושה מצוה למטה בזיכרון ובאהבה, גורר ומושך על עצמו הארה נפלאה ממצוה עליונה שבשרש השרשים תרי"ג אורחין, ולכן אמר 'שמצוה' כמו ומצוה 'גוררת' מושכת אור זיו השכינה עם שורש מצוה עליונה. 'ועבירה' מושכת הקליפה הרוחניות שבגינהם בהתלהטות היצ"ר...

ובזה מזהיר שיעשו המצוות בפועל, ולא יאמר די לי הדביקות אלהי זיהרא דשכינתא. ואח"כ מזהיר, שיעשה המצוות באור ושמחה והכנעה ולב אמת, 'ושכר מצוה' היא עצמה 'המצוה', ולכן תעשה המצוות עם שפע מושכל של אור אין סוף, ובענין שאתה עושה המצוה כך יהיה שכרך...

'נוצר חסד' אבות ד, ב

מעלת אדם הנוהר מאד במצוה מיוחדת

אם יהיה אדם נזהר במצוה ידוע, יתללו אליו מלאכים ידועים לאותו מצוה, ואם יהיה כחם של המלאכים בענין המטר, יזדקקו אליו לקבל תפלתו למעלה, ויענה במהירות מה שלא יעשה זולתו, אף אם יהיה חסיד יותר ממנו, ואף אם יהיה לו סגולה לענין זה, לא יהיה לו סגולה לענין תפלה אחרת. למשל צדיק שקיבל על עצמו עול תורה, והמית עצמו עליה, יהיה לו סגולה לפעול בענין מקשה לילד במהירות, וצדיק שהוא בעל צדקה לעניים, יהיה לו סגולה לפקוד עקרות וכיוצא.

'נוצר חסד' אבות ד, ח

צריך לומר 'לשם יחוד' קודם כל מצוה

מבואר שם (בשאלות), שצריך לומר קודם כל מצוה שעושה זה לשם המיוחד, והיינו הנוסח שחידש מרן הארי"י (עי' משנת חסידים מסכת כללות המצוות פ"א) ומרומז בזה, שצריך לומר בפה מלא הרינו עושה מצוה זאת לשיקב"ה לייחד שם י"ה ברוך הוא וברוך שמו בוי"ה, או לפרש שם המיוחד בהדיא, ולומר ליחד שם יוד הי ביה בוי"ה, והרי הוא גמרא מפורשת ומבואר בזה ומיוסד על פי מרן אור שבעת הימים מלאך אלקים קדוש מרן הקדוש הארי"י, שלא היה כמותו מימות רשב"י ורחב"ד, אעפ"כ מחסרון ידיעה עמדו על זה כתרנגולים של בית בוקיא (יבמות פד.), וערערו בדברים מרבה הבל, אבל פשוט שזה ג"כ מחסרון הידיעה. **'מעשה אורג' חלה ג, א**

אעשה, כי זה הוא חילול שבת, ודבר דבר כתיב (ישעיה נח ג), ועוד שבשבת צריך להראות ענג וכבוד שבת שאיננו חסר לנפשו כלום מלא שבע רצון, אבל יאמר זה בימי חול כמה הייתי רוצה בשבת לעשן ולבשל ולעשות מלאכה ומה אעשה וכו'.

וכן בימי פסח לא יאמר כמה נפשי משתוקק לאכול ולשתות חמץ ומה אעשה, כי חמץ הוא לתא דע"ז, ולא ישמע על פיך כתיב (שמות כג ג), ואסור להזכיר שם אלהים אחרים, ואסור לחשוב בו כלל, כי הוא קיא צואה סירחון וטינוף אין בו חיות ושמץ טוב כלל, וכן חמץ בפסח סם המות אלהים אחרים לא יזכרנו ולא ישמע על פיו, אבל קודם הפסח יאמר כמה הייתי רוצה לאכול חמץ בפסח כי טוב ומבושם הוא, ומה אעשה אסור עלי ואבי שבשמים גזר עלי. ובכל נביאים כתובים צויתך בשני יודין, כי מיירי בדברים בעלמא ובעשה ובל"ת, דוק ותשכח.

'היכל הברכה' דברים פג:

פגם הנכשל במצוה לא תעשה

והיה אם בן הכות הרשע והפילו השפט והכהו לפניו כדי רשעתו במספר (דברים כה ב). וכשאדם עובר על לא תעשה, נשפך דמו לחוץ ויונקן ממנו הרע והקליפות, ואוחז בגבורת, והחסידים יצר טוב עלה למקום סתום כאבל, ולכן צריך להכות החוטא להסיר ממנו הרע שאחזו בו בגבורת היצר, וכשנסתלק הרע נכנס בו יצר הטוב ונעשה בן י"ג שנה, ולכן מכים שני חלקים על שני כתפים (מכות כב:), כי שורש חסידים וגבורות אלו של הדעת הם משתי כתפיו אלף אורות, והם לזכרון כי כל חטא בא על ידי פרעה ועורף ושכחה...

כי ענין הנפש וגלות שלה ביד יצר הרע שנסתלק חסידים דיצר טוב, ויצר הרע נעשה בעל הבית שלה, דומה ממש לגלות נפש הכוללת כללות ישראל שכינה הקדושה מסורה ביד אדונים קשים שרים וקליפות, וכמו שניצוצין ואברי השכינה יוצאים על ידי צער ויסורים וגלות שאנו סובלין, כן

מצות חכמים וסופרים

ידוע מדברי מרן, שמצות חכמים וסופרים עושים יחוד בעולמות עליונים הגבוהים ונעלמים ונסתרים, מה שאין כח במצות התורה לעשות יחוד במקום כזה.

'מעשה ארג' ברכות א, ב

אף שידע כוונת המצוות יקיימנה לעשות רצון

בוראו

בדברות שניות (דברים ה טז) אמר 'כאשר צוך ה' והענין, כי יש כבוד אב ואם דגופא, והוא מצוה שהשכל והדעת גזור, ודרך אדם לאהוב ולכבד הוריו, ולמשוך אחריהם מדרך הטבע. וכן יש מצות שהאדם עושה אותן בלתי חיות, אלא כשור לעול לעשות רצון בעליו, מניח תפילין והם כאבנים על ראשו, וכן כל המצוות ויש צדיק עושה כל המצוות בנועם ובזיו ואור וחיות ודביקות. וגם זה שעושה להנאות עצמו שהשכל גזור עליו והוא טוב לו, או שעושה בלתי חיות, יש לו גם כן חלק לעולם הבא, כמבואר בליקוטי תורה פ"ר עקב, אלא שאינו דומה להעושה לשם רצון בוראו ובשמחה ובורא. וכן שמירת שבת יש שעושה להנאותו, נח ממלאכה כי חפץ לנוח מיגיעו, ומתענג גופו בשבת, והקב"ה אמר למשה 'ואתה דבר' מה שדברת במצרים שינחו בשבת להנאותו, חזור ודבר שלא יעשו כך, אלא ינוחו לשם מצות הקב"ה לייחד האורות בשבת 'שבתתי [תשמורו] תורה ומצוות.

'היכל הברכה' שמות דף קכו.

המצוות ניתנו כדי לצרף את ישראל

לכן ניתנו המצוות לצרף בהם ישראל, [א'] כי על ידי מצוות מעשיות בחומרתן ניתקן גוף העכור, החומר מורכב מטוב ורע, [ב'] ועל ידי התורה ניתקן בחינות הלבוש, הכלול מיצר טוב ומיצר רע כטעם משכחו לבית המדרש (סוכה נב:). [ג'] ועל ידי כוונות המצוות ניתקן בחינות הגוף הפנימי, חלוקא דרבנן... ודע אחי, שבחינות שלש אלה כיוונה תורה ומצוה שסודן 'כתם' טהור כל אחד כולל משלושתן...

'אוצר החיים' ויקרא דף יב.

המצוות ניתנו לצרפנו באמונה

כל המצוות והתורה והתפלות אינו אלא לצרף וללבן באמונה שלימה שכל תנועה קטנה וגדולה שם הוא אלופו של עולם. ובה עשה מחומר וכלי וצלם צורה גמורה לדבקה בו, כי הוא חיך ממש, עד שיתעלה הכל באלף השביעי למדרגות אלהות ממש, חי וקיים לצנח נצחים, והרע יתבער מן העולם והטוב יתעלה אכ"י.

'היכל הברכה' שמות דף דש:

אופן קיום לא תעשה של חמץ ושאר ל"ת

תבין אחי, 'צויתך לבלתי אכול' (בראשית ג יא), בהכרח בשני יודין, כי קיום לא תעשה עיקרן כשיבוא לידו והוא מתאוה לרע, וכופה יצר מפני יראת ואהבת בוראו, וכשבטל ממנו כל חייו דהאי עלמא אין בו קיום לא תעשה לעיקר, אלא בגידים נחים ובקיום עשין.

ותדע ענין אחד, אע"פ שעיקר קיום ל"ת, לומר אפשי ברע ומה אעשה אבי שבשמים גור עלי (תורת כהנים קדושים פ"ט), כל זה בשאר ל"ת, אבל בשבת לא יאמר ענין זה, כמו כמה אני רוצה לעשן הלילקע ומה